

HUQUQIY MADANIYAT – DEMOKRATIK DAVLATNING ASOSI

*O'zbekiston tuman 2-son kasb-hunar
maktabi davlat va huquq asoslari fani o'qituvchisi*

Tolipova Nargiza Ergashali qizi

Annotatsiya: Mazkur maqolada aholining huquqiy savodxonlik darajasi, bugungi kunda fuqarolik jamiyatini yanada yuksaltirish masalalari hamda o'sib kelayotgan yosh avlodga qonunlarimizga nisbatan hurmat ruhida tarbiyalash haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: huquqiy davlat, fuqarolik jamiyati, qonun ustuvorligi, huquqbuzarlik, huquqiy ong, huquqiy madaniyat, huquqiy tizim, huquqiy tarbiya, ijtimoiy guruh

Mamlakatimizda istiqloqlarning dastlabki yillaridan boshlab huquqiy davlat va fuqarolik jamiyati barpo etishning asosiy sharti sifatida xalqimizning huquqiy bilimi madaniyatini yuksaltirish, huquqshunos kadrlar tayyorlashtizimini tubdan yaxshilash qabul qilingan qonun va qarorlarning mazmun mohiatini aholiga chuqur anglatishga katta e'tibor qaratilib kelinmoqda. Bugungi kunda fuqarolik jamiyatini shakllantirish jarayonida huquqiy madaniyatni yuksaltirishga erishish jarayonida huquqiy madaniyatni yuksaltirishga erishish, tom ma'noda huquqiy ongni yuksaltirish davr talabiga aylandi. Fuqarolarda yuksak huquqiy tafakkur shakllanmas ekan, turli xil nomutanosibliklar kelib chiqaveradi. Huquqiy madaniyatni shakllantirish va shu orqali qonun ustuvorligiga erishish nafaqat jamiyatning , balki o'sib kelayotgan yoshlar uchun ham qimmatlidir. Huquqiy davlat fuqarolik jamiyati qurishning zarur sharti qonunlarga so'zsiz itoat etishdir. Mamlakatimizda yosh avlod tarbiyasi davlat siyosati darajasiga ko'tarilgan. Shuningdek ularni qonunlarga hurmat ruhida tarbiyalash ham muhim vazifalar sirasiga kiradi. Huquqiy demokratik davlat qurishda o'sib kelayotgan yosh avlodning huquqiy bilimlarni mukammal egallaganligi ham muhim ahamiyat kasb

etadi. Mukammal ta'lim-tarbiya olgan avlod hech qanday huquqbuzarlik yoki jinoyat ko'chasiga kirmaydi. Shuningek turli yot g'oyalar ta'siriga tushmaydi. Vatanimizning rivojlanishi va islohotlarning muvoffaqiyati ko'p jihatdan xalqning huquqiy ongi madaniyati darajadiga bog'liq. Yuksak huquqiy madaniyat demokratik jamiyat poydevori hamda huquqiy tizim yetukligining ifodasidir. U amiyatdagi hayotiy jarayonlarga faol ta'sir ko'rsatuvchi, fuqarolarning barcha ijtimoiy guruhlarning jipslashuviga ko'maklashuvchi, jamiyatning yaxlitligi hamda batartibligini ta'minlovchi omildir. Inson huquqlari va uni himoya qilish masalalarini hal qilishda davlatlar huquqiy me'yorlarga amal qilishi, ularda ishlab chiqilayotgan yuridik hujjatlarning samarali va adolatli bo'lishida muhim ahamiyat kasb etadi. Shuningdek huquqiy tartibot –jamiyat va davlatning huquqiy siyosatini, strategik maqsadini fuqarolarga , ommaga yetkazishga qaratolgan ma'rifiy va targ'ib usullaridir. Huquqiy madaniyatning shakllanishi huquqiy tartibotning ta'sirchanligi va xalqqa tushunarli ekaniga ham bog'liq. Demokratik davlat qurilishi jarayonida qonunchilikni mustahkamlash va ijtimoiy adolat qaror opishini ta'minlash muhim shartlardan sanaladi. Bu borada davlatimiz rahbarining —Huquqiy tarbiyani yaxshilash, aholining huquqiy madaniyati darajasini yuksaltirish, huquqshunos kadrlar tayyorlash tizimini takmillashtirish, jamoatchilik ishini o'rganish ishini yaxshilash to'g'risidagi farmonini alohida ta'kidlash joiz. Mazkur farmoda aholining huquqiy madaniyatini yuksaltirish va huquqiy tarbiyani yaxshilash yuzasidan olib borilayotgan ishlar davlat siyosatining asosiy yo'nalishlaridan biri etib belgilandi. —Inson huquqlari umumjahon Deklaratsiyasining 3-moddasida har bir insonning yashash , erkinlik va shaxsiy daxlsizlik huquqiga ega ekanligi ta'kidlangan. Har qanday jamiyatning, huquqiy manfaatlaridan kelib chiqib, inson huquqlarini himoyalshga asoslangan asosiy qonuni, ya'ni Konstitutsiyasi bo'lishi kerak. O'zbekistonni Bosh qomusi-Konstitutsiyamizda fuqarolar manfaatleri barcha narsadan ustun ekanligi ta'minlangan. Yurtimizda istiqomat qilayotgan barcha fuqarolarning manfaati aynan konstitutsiya orqali himoya qilingan. Jumladan asosiy qomusimizning 24-moddasida belgilab quyilganidek — Yashash huquqi har bir insonning uzviy

huquqidir. Inson hayotiga suiqasd qilish eng og‘ir jinoyatdir. Shu bilan birga konstitutsiyamizning 28-moddasiga ko‘ra: O‘zbekiston Respublikasi fuqarosi republika huquqida bir joydan ikkinchi joyga ko‘chish, O‘zbekiston Respublikasiga kelish va undan chiqib ketish huquqiga ega. Qonunda belgilangan cheklashar bundan mustasnodir, deb ta‘kidlangan. Bosh qomusimizning 40-moddasida esa —Har bir inson malakali tibbiy xizmatdan foydalanish huquqiga egal deb ko‘rsatilgan. 41-moddasi ta‘lim tarbiyaga qaratilgan ya‘ni ushbu moddada har kim bilim olish huquqiga ega, har bir fuqaroning bepul umumiy ta‘lim olishi, davlat tomonidan kafolatlanishi va maktab ishlari davlat nazoratida ekanligi mustahkamlab qo‘yilgan.

Adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Kostitutsiyasi. –Toshkent:O‘zbekiston, 2017. – 16b.
- 2.Karimov I.A O‘zbekiston demokratik taraqqiyotning yangi bosqichida. T.:O‘zbekiston, 2005.-32b.